

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ (GR07)

**ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΓΕΛΗΣ,
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΕΕ /ΤΑΣ,
ΑΓΡ. ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ - ΠΟΛΕΟΔΟΜΟΣ
ΧΩΡΟΤΑΚΤΗΣ**

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η προσπάθεια είναι αξιόλογη και σημαντική και στην σωστή κατεύθυνση αφού για πρώτη φορά τα διαθέσιμα στοιχεία συλλέγονται και αποτυπώνονται στα πλαίσια ενός σχεδίου διαχείρισης πόρων. Ωστόσο, αυτό πρέπει να θεωρείται μόνο ως αρχή. Εκτιμάται ότι για να είναι αποτελεσματική απαιτείται μια ενεργή συνέχεια κατά την οποία:

- *Θα δημοσιοποιηθεί η διαθέσιμη βάση δεδομένων.*
- *Θα ελεγχθεί η αξιοπιστία της και θα διορθωθούν τα δεδομένα της.*
- *Θα βελτιωθεί η γεωγραφική ανάλυση σε κλίμακα κατάλληλη και επαρκή για την ανάπτυξη των διαχειριστικών σχεδίων*

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Τα παραπάνω γίνονται απολύτως εμφανή αν ανατρέξει κάποιος στην περιγραφή των προστατευόμενων περιοχών. Υπάρχει αναφορά σε μητρώα τα οποία δεν έχουν συσταθεί. Τα μητρώα π.χ. των σημείων υδροληψίας για χρήσεις ύδρευσης πρέπει να είναι αναλυτικά με απογεγραμμένη κάθε πηγή υδροδότησης και να διαθέτει χρονοσειρά ποιοτικών χαρακτηριστικών, ώστε να αποτυπώνονται τυχόν πιέσεις υποβάθμισης της ποιότητας της πηγής και κατ' επέκταση να λαμβάνονται ιδιαίτερα μέτρα προστασίας. Σε κάθε περίπτωση, τυχόν απειλές υποβάθμισης της ποιότητας της πηγής πρέπει να συνεπάγονται άμεσο προσδιορισμό προστατευτικών μέτρων και διαδικασία επιβολής τους.
- Από την παρουσίαση των δεδομένων γίνονται εμφανείς οι ελλείψεις σε υποδομές και οργάνωση, οι οποίες σε αρκετές περιπτώσεις είναι σημαντικές. Το σχέδιο σε πολλά σημεία αδυνατεί να παρουσιάσει και να αποτυπώσει την υφιστάμενη πραγματικότητα, αλλά παρουσιάζει ως θετική την επάρκεια συμμόρφωσης της πραγματικότητας σε σχέση με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, το οποίο όμως σε πολλά σημεία είναι ανεπαρκές, με ότι αυτό συνεπάγεται.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Λόγω της σημαντικότητας της ποσότητας αλλά κυρίως της ποιότητας των υδατικών πόρων για πρωταρχικούς εθνικούς άξονες ανάπτυξης όπως είναι ο τουρισμός (ως ποιότητα υδάτων αναψυχής και όχι ως ποιότητα νερού ύδρευσης ξενοδοχειακών μονάδων) και η γεωργία/ κτηνοτροφία (εξαιρουμένης της δημόσιας υγείας), απαιτείται προσπάθεια και σχεδιασμός που θα αποτελέσουν την βάση πάνω στην οποία το βασικό αυτό αγαθό θα διαφυλαχθεί και θα παραδοθεί στις επόμενες γενεές.
- Έχει γίνει μια εν πρώτοις καταγραφή των υδρολογικών πόρων, προστατευόμενων περιοχών, ΒΙΠΕ, βιομηχανικών συγκεντρώσεων, ΧΥΤΑ, μονάδων βιολογικών καθαρισμών, γεωγραφικών δεδομένων.
- Είναι ανάγκη όμως να υπάρχει διαρκής ενημέρωση των δεδομένων αυτών από το ειδικό τμήμα της Γενικής Γραμματείας Υδάτων ή την Π.Σ.Ε., τα οποία θα πρέπει να είναι προσβάσιμα από οποιονδήποτε χρήστη και να αποτελούν βάση για οποιοδήποτε χωροταξικό σχεδιασμό (Ταχεία Αναθεώρηση Χωροταξικού).
- Πρόβλημα αποτελεί η ανάθεση αρμοδιοτήτων στα τμήματα Υδροοικονομίας της Αιρετής Αυτοδιοίκησης και στη Διεθνή Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και στους

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Α.Σελ. 12 *«Τα Σχέδια Διαχείρισης είναι στην ουσία ένα φωτογραφικό στιγμιότυπο στο χρόνο»*. Αυτό ακριβώς θέλουμε να αποφύγουμε προτείνοντας **δημιουργία βάσης δεδομένων που θα ενημερώνεται συνεχώς** ώστε να αξιοποιείται σαν αναπτυξιακό εργαλείο και εάν έπρεπε να περιορισθούμε σε ένα μόνο σχόλιο θα ήταν αυτό. Διαφορετικά όταν χρειασθεί ενημέρωση το Σχέδιο Διαχείρισης θα πρέπει να ακολουθηθεί εκ νέου η διαδικασία ανάθεσης – εκπόνησης της μελέτης και με νέα αμοιβή.

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- **Α.Σελ. 39:** Η πολιτεία έχει ευθύνη να λάβει τα μέτρα που απαιτούνται για την προστασία του υδάτινου δυναμικού, βάζοντας τέλος στο κυνήγι μαγισσών-επιχειρήσεων, από φορείς πολιτών. Αν είχαν έγκαιρα θεσμοθετηθεί χώροι ΒΙΠΕ και υπήρχε συστηματικός έλεγχος των επιχειρήσεων που είναι η οικονομική δύναμη της περιοχής, δεν θα είχε δημιουργηθεί αυτή η έντονη αντιπαράθεση μεταξύ φορέων πολιτών και βιομηχανίας, με την πολιτεία όταν δεν απουσιάζει τελείως, να κάνει τον διαιτητή.

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- **Α.Σελ. 40:** Δεν περιγράφονται ως δραστηριότητες με οικονομικό ενδιαφέρον οι μονάδες της πεστροφοκαλλιέργειας Ορχομενού.
- **Α.Σελ. 43:** Παρακολουθείται η εφαρμογή της ΚΥΑ 19652/99 «Προσδιορισμός των νερών που υφίστανται νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης Κατάλογος ευπρόσβλητων ζωνών κ.λ.π.» ; Δηλαδή υπάρχουν στοιχεία για την επίπτωση στην ποιότητα των υπόγειων νερών από την μέχρι τώρα εφαρμογή του προγράμματος; Να αναληφθούν δράσεις-ενημερωτικές ημερίδες, συστηματικές, στους αγρότες για την σπουδαιότητα της εφαρμογής πολιτικής προστασίας του υδροφόρου ορίζοντα (νιτροπροστασία).

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Α.Σελ. 44_: Να προστεθούν στις επιβαρυνμένες (με νιτρικά) περιοχές η Δρυμαία του Δήμου Αμφίκλειας, περιοχές της Κωπαΐδας, η ευρύτερη περιοχή του Δήμου Λοκρών, οι Θεσπιές, το Λούτσι του Δήμου Ορχομενού και δυστυχώς αρκετές ακόμη.

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- **Α.Σελ. 60:** Στις σημειακές πηγές ρύπανσης απουσιάζουν τα ελαιοτριβεία, τα οποία αποβάλλουν υψηλού ρυπαντικού φορτίου απόβλητα, είναι μικρές επιχειρήσεις, δεν μπορούν να αναλάβουν το κόστος επεξεργασίας των αποβλήτων αυτών και είναι διάσπαρτες σε όλη την περιφέρεια επομένως δεν μπορεί εύκολα να εφαρμοσθεί ένας συλλογικός τρόπος επεξεργασίας.

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- **Α.Σελ.61** : Γίνεται αναφορά σε 778 βιομηχανικές μονάδες. Ο κατάλογος αυτό θα πρέπει να είναι δυναμικός δηλαδή να επικαιροποιείται και να ανατεθεί σε κάποιο φορέα η διαρκής ενημέρωση του.
- **Α.Σελ.63**: Η ίδια παρατήρηση για τις μονάδες που διαθέτουν υγρά απόβλητα στον Ασωπό.

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- **Α.Σελ.66** : Υπάρχουν δύο ιχθυοκαλλιέργειες χωρίς άδεια στον Μέλανα ποταμό και συγκεκριμένα στις Πηγές Χαρίτων Ορχομενού.
- **Α.Σελ.69** : Κτηνοτροφικές μονάδες: Θα έπρεπε σε παράρτημα να υπήρχαν ποσοτικά στοιχεία για τις καταγραφείσες μονάδες ώστε να παρακολουθείται η πορεία της κτηνοτροφίας στη Π.Σ.Ε. καθώς και τα δημιουργούμενα ρυπαντικά φορτία.

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Α.Σελ. 79–80: Απουσιάζουν στοιχεία για την οικολογική κατάσταση των ΥΣ
- Α.Σελ. 85–87: Απουσιάζουν στοιχεία για την χημική κατάσταση των ΥΣ
- Α.Σελ.101: Πρέπει να υπάρξει ορθολογική τιμολογιακή πολιτική και έλεγχος των οικονομικών των Ο.Ε.Β. (υπάρχει Τ.Ο.Ε.Β. που κοστολογεί 24 ευρώ/στρέμμα).

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Π.Σελ.45: Συμφωνούμε απολύτως ότι το κόστος αποχέτευσης θα πρέπει να εξετάζεται κατά περίπτωση και να μην χρηματοδοτείται από το κόστος ύδρευσης.
- Π.Σελ.47 :Συμφωνούμε για το επείγον της ολοκλήρωσης της Αναθεώρησης του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού Π.Σ.Ε.

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- **Π.Σελ.48:** Η Ζώνη Χαλκίδα – Θήβα – Οινόφυτα, λειτούργησε ιστορικά ως τόπος εκτόνωσης της βιομηχανίας της Αττικής υπό την επίδραση της γεωγραφικής διαμόρφωσης των αναπτυξιακών νόμων. Οι νόμοι του 1970 θεσπίσθηκαν για την εξυγίανση της Αττικής και όχι για ανάπτυξη της Βοιωτίας. Για το λόγο αυτό η βιομηχανία αναπτύχθηκε άναρχα και φυσικά τώρα το κόστος εξυγίανσης της περιοχής δεν μπορεί να αναληφθεί από κανένα. Παρ' όλα αυτά κανείς δεν χωροθέτησε βιομηχανική ζώνη και δεν κατασκευάστηκε εδώ και 40 χρόνια κεντρικός ΒΙΟ.ΚΑ. Δηλαδή η σημερινή κατάσταση των υπόγειων υδάτων στη περιοχή Θήβα – Οινοφύτων είναι αποτέλεσμα συγκεκριμένων χωροταξικών επιλογών. Οποσδήποτε πρέπει να γίνει χωροθέτηση οργανωμένης Βιομηχανικής Ζώνης.

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- **Π.Σελ.49:** Ο μηχανισμός ελέγχου του συστήματος των Λιμνών Υλίκη και Παραλίμνη Θα πρέπει να λειτουργεί με συνεχές monitoring και σε συνεργασία με περιβαλλοντικό εργαστήριο.
- **Π.Σελ.52 :** Αρμόδια αρχή για προστασία και διαχείριση είναι η Δ/νση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Για την προστασία αρμόδια είναι η αιρετή περιφέρεια. Υπάρχει επομένως πρόβλημα πολυδιάσπασης των αρμοδιοτήτων.

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- **Π.Σελ.31:** Για τον φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Παρνασσού που ιδρύθηκε με το Αρθρ.13 του Ν3044/2002 για τη Μεταφορά Συντελεστή Δόμησης και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ 197^A/27-8-2002) με έδρα την Αμφίκλεια.
 - Σε αυτό να ενταχθούν και οι άλλες περιοχές.
 - Προτείνουμε να έχει έδρα την Λιβαδειά ώστε ο φορέας να τυγχάνει τη συνδρομής και άλλων υπηρεσιών και να μην είναι αποκομμένος από την υπόλοιπη διοίκηση.

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- **Π.Σελ.73** : Συμφωνούμε με τη πρόταση εκσυγχρονισμού νομοθετικού πλαισίου Ο.Ε.Β.-Τ.Ο.Ε.Β. Εάν συνεχισθεί η λειτουργία τους όπως σήμερα, είναι βέβαιο ότι θα σταματήσουν να λειτουργούν λόγω οικονομικών αδυναμιών. Είναι αναγκαία και επείγουσα η αναδιοργάνωση τους δεδομένου ότι συνήθως λειτουργούν με απλοϊκές δομές και οργάνωση, ενώ ο ρόλος τους είναι καθοριστικός στην ποσοτική διαχείριση των νερών.

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- **Π.Σελ.77:** Συμφωνούμε με τη σύσταση τμήματος στο ΥΠΕΚΑ για την οργάνωση και διαχείριση των ηλεκτρονικών μητρώων περιβαλλοντικής πληροφορίας, αλλά θεωρούμε απαραίτητη και τη δημιουργία και λειτουργία τμήματος σε επίπεδο περιφέρειας, συνδεδεμένου με το πρώτο.
- **Π.Σελ.78:** Συμφωνούμε με τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ δημόσιου και βιομηχανικού τομέα, με στόχο την ανάληψη πρωτοβουλιών για την ορθολογική περιβαλλοντική συμπεριφορά.

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Π.Σελ.79: Συμφωνούμε με τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ δημόσιου και αγροτικού τομέα. Απαραίτητη κρίνεται η σύμπραξη των αγροτών, που απαιτεί όμως οργανωμένες δομές (ομάδες αγροτών ή συνεταιρισμούς) και ενημέρωση αυτών, για τον καθοριστικό ρόλο των ορθών καλλιεργητικών πρακτικών στην ποσοτική και ποιοτική διαχείριση των νερών.
- Π.Σελ.85: Οι υδροβιότοποι χρήζουν μεγαλύτερης προσοχής, λεπτομερέστερης καταγραφής και αυξημένη προστασίας, ανάδειξης, και αποκατάστασης από αυτά που τους αφιερώνει το εν λόγω Σχέδιο Διαχείρισης.

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Π.Σελ.86 Συμφωνούμε με τις προτάσεις περί ανάγκης εκσυγχρονισμού και συντήρησης των δικτύων άρδευσης, στα οποία πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προτεραιότητα και βαρύτητα σε σχέση με τα προτεινόμενα στη σελ.87 για την εφαρμογή του προγράμματος εξοικονόμησης νερού κατ' οίκον, δεδομένου ότι ο αγροτικός τομέας είναι ο πλέον υδροβόρος (βλέπε πιν. Α.Σελ.53) .

Όμως θα πρέπει:

- να κατανοηθεί από όλους η σημασία της άρδευσης για τον εμπλουτισμό των υπόγειων υδάτων, που είναι ο μόνος τρόπος για να αποφευχθεί η ερημοποίηση της Νότιας Ελλάδας
- να ανατραπεί η παγιωμένη αντίληψη ότι οι αγρότες στην άρδευση «σπαταλούν» νερό. Θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο προγραμματισμένης εναλλαγής καλλιεργειών (αρδευόμενες - ξερικές) όπως εφαρμοζόταν παλαιότερα στην Κωπαΐδα. Φυσικά οι παρατηρήσεις της σελ. 57 ισχύουν ως ένα βαθμό και θα πρέπει να γίνει καθοδήγηση και πιθανόν κανονισμός άρδευσης των Ο.Ε.Β., ώστε οι γεωργοί να οδηγηθούν στην χρήση των πλέον ενδεδειγμένων μεθόδων και ωραρίων. Θα πρέπει να τονίσουμε ότι τα πιο πάνω ισχύουν κυρίως για τα επιφανειακά ύδατα.
- τα προερχόμενα από γεωτρήσεις νερά θα πρέπει να αντιμετωπιστούν με πολύ μεγαλύτερη φειδώ και προσοχή. Επίσης στον τομέα της γεωργίας θα πρέπει να γίνει στροφή προς σπόρους εγκλιματισμένους στη χώρα με μικρότερες αρδευτικές ανάγκες.

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- **Π.Σελ. 89:** Προτείνουμε τη γενικευμένη χρήση των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων για άρδευση και αναδάσωση σε όλα τα νησιά (Σποράδες κ Εύβοια). Προτείνουμε επίσης τη κατασκευή χωριστών συστημάτων αποχέτευσης (νερά κουζίνας, ντουζ και αστικά λύματα) με σκοπό τη μείωση του κόστους επεξεργασίας των νερών διαφορετικών ποιοτήτων.
- **Π.Σελ.106:** Στο κατάλογο παρακολούθησης των σημειακών απορρίψεων στο Βοιωτικό Κηφισό πρέπει να προστεθούν τα σημεία απόρριψης των Ε.Ε.Λ. καθώς και της συμβολής των παραποτάμων (Μαυρονερίου, Έρκυνας, Πότζας κ.λ.π.).

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ

- Σε επίπεδο Περιφέρειας η Διαχειριστική Αρχή (Διεύθυνση Υδάτων) θα πρέπει να παρακολουθεί και να ενημερώνει συνεχώς τη βάση δεδομένων με την συνεργασία σε ευέλικτη βάση με εργαστήριο περιβαλλοντικών αναλύσεων.
- Για την παρακολούθηση των ρυπαντικών πιέσεων είναι αναγκαία η συνεργασία των διαχειριστικών φορέων με αναλυτικό εργαστήριο, προκειμένου για την **ευέλικτη συνεργασία σε επιτόπιους ελέγχους**, πέραν της παρακολούθησης της ποιότητας των νερών από το νομοθετημένο **Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης** των νερών, το οποίο σε καθορισμένο τόπο και χρόνο παρακολουθεί (monitoring) αντιπροσωπευτικά σημεία των διαφόρων κατηγοριών νερών.
- Επανακαθορισμός του Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης (απαιτείται ανάδραση και ενσωμάτωση).

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ

- Επιβεβλημένη η ανάγκη αποκατάστασης της εμπιστοσύνης στις σχέσεις πολίτη -Δημόσιας Αρχής-ΟΤΑ σε ότι αφορά στους ελέγχους που γίνονται , σχετικά με την ποιότητα των ποσίων νερών.
- Οι πολίτες θα πρέπει να συναινέσουν στην υλοποίηση των αναληφθεισομένων δράσεων π.χ. προστασία ευαίσθητων περιοχών, εφαρμογές καλλιεργητικών πρακτικών για νιτροπροστασία κ.λ.π. αφού ενημερωθούν σχετικά.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ

- Απουσιάζουν ακόμη και σήμερα τα στοιχεία για την κατάσταση της ποιότητας των νερών πολλών υδρευτικών δικτύων. Από την εμπειρία μας τα τελευταία χρόνια, διαπιστώνουμε συχνά από εργαστηριακές αναλύσεις και δυστυχώς μάλλον τυχαία, [αφού δεν υπάρχει οργανωμένη και συστηματική παρακολούθηση της ποιότητας των νερών από τους υπευθύνους (ΟΤΑ, επιχειρήσεις ύδρευσης, ΟΕΒ, βιομηχανίες)] ότι και σήμερα ακόμη, υπάρχουν περιοχές στην περιφέρεια στις οποίες δεν έχουμε στοιχεία για τα υπόγεια νερά και την ποιότητά τους, όσον αφορά στα νιτρικά ιόντα, στα χλωριούχα ιόντα(υφαλμύρυνση) και ακόμη χειρότερα στην παρουσία βαρέων μετάλλων, τα οποία μπορεί να έχουν ανθρωπογενή ή γεωλογική προέλευση.
- Το πολιτικό κόστος θα πρέπει να πάψει να αποτελεί την τροχοπέδη για διαφάνεια στην ενημέρωση των πολιτών. Από την άλλη, οι πολίτες και οι οργανωμένοι φορείς πολιτών θα πρέπει να παύσουν να μεγαλοποιούν τα στοιχεία που φθάνουν στα χέρια τους για πιθανά προβλήματα που εμφανίζονται στα υδρευτικά δίκτυα, γιατί συντηρούν την τάση για απόκρυψη στοιχείων.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ

- Τα συμπεράσματα για την ποιοτική κατάσταση των υπόγειων υδατικών συστημάτων Ανατολικής Στερεάς δεν στηρίζονται σε ικανό αριθμό αξιολόγησης υδροσημείων παρακολούθησης για να είναι αξιόπιστα.
- Υπάρχουν στα αρχεία των ΥΕΒ πλήθος στοιχείων από χημικές αναλύσεις ιδιωτικών γεωτρήσεων εικοσαετίας που δεν αξιοποιήθηκαν για την αποτύπωση της κατάστασης των υπόγειων νερών.